

PRZEGLĄD POMORSKI

DZIENNIK CHELMŹYŃSKI

Pismo demokratyczne i bezpartyjne poświęcone sprawom kulturalno - oświatowym i gospodarczym

PRENUMERATA:

wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt z dodatkiem tygodniowym „ST RZECHA RODZINNA“ wynosi miesięcznie w ekspedycji 2,10 zł, z odnośnikiem w dom przez listonosza 2,46 zł, kwartalnie 7,38 zł. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie gazety. Nakładem i drukiem „Drukarni Przemysłowej“ (Fr. Miemczyk) w Chełmży. Redakcja czynna od godziny 11 — 12 i od 16 — 17-tej. Redaktor odpowiedzialny: FRANCISZEK MIEMCZYK, Chełmża.

Telefon 72.

OGŁOSZENIA:

10 groszy za milim. 1 łamowy, szerokości 33 mm. Za reklamy na stronie tekstowej szerokości 82 m/m. 50 gr. na II-giej 75 gr. na I-iej 1,— zł. Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. — Przy dochodzeniach sądowych i konkursach wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsca administracja nie odpowiada. Konta bankowe: Komunalna Kasa Oszczędności w Chełmży — Bank Ludowy Chełmża — Miejsce płatności — Chełmża. —

Redakcja Administracja i Ekspedycja: Chełmża, przy Rynku Bednarskim nr. 1., narożnik ul. Hallera

Nr. 152.

Chełmża, sobota, dnia 6-go lipca 1929 r.

Rok II.

Dział urzędowy powiatu toruńskiego.

(Za dział urzędowy odpowiedzialny Nacz. Sekr. Wydz. Pow. Augustyn Weiss).

Urzędowe ogłoszenia Starostwa i Wydziału Powiatowego powiatu toruńskiego.

Od 1. lipca 1929 r. umieszczamy w Przeglądzie Pomorskim oficjalne i nieurzędowe ogłoszenia Starostwa i Wydziału Powiatowego powiatu toruńskiego i upraszamy wszystkich zainteresowanych w otrzymywaniu urzędowych wiadomości o abonowanie Przeglądu Pomorskiego.

Toruń, dnia 1. lipca 1929 r.

Starosta Powiatowy Dr. Bogocz.

Ogłoszenie.

Na mocy § 118 ordynacji powiatowej zwołuje niniejszem Sejmik Powiatowy z powodu pilnych i ważnych spraw w terminie skróconym na publiczne posiedzenie

w piątek, dnia 12. lipca 1929 r. o godz. 19 do sali posiedzeń Sejmiku Powiatowego w Toruniu.

Porządek obrad:

- 1) Odczytanie i przyjęcie do zatwierdzającej wiadomości protokołu z ostatniego posiedzenia Sejmiku Powiatowego;
- 2) Przyjęcie do wiadomości sprawozdania z działalności Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu toruńskiego za rok gospodarczy 1928, bilansu per. 31. grudnia 1928 r., rachunku zysków i strat za rok 1928 i zamknięcia rachunkowego przychodów i rozchodów kasy w roku 1928;
- 3) Powzięcie uchwały w przedmiocie podziału czystego zysku Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu toruńskiego za rok 1928 w kwocie 152,627,15 zł;
- 4) Powzięcie uchwały w przedmiocie udzielenia Zarządowi i Dyrektorowi Kasy absolutorjum;
- 5) Powzięcie uchwały w przedmiocie sprawozdania administracyjnego za rok 1928/29;
- 6) Powzięcie uchwały w przedmiocie sprawozdania rachunkowego za rok 1928/29;
- 7) Powzięcie uchwały w przedmiocie udzielenia Wydziałowi Powiatowemu i Rachmistrzowi absolutorjum;
- 8) Powzięcie uchwały w sprawie dekretu Pana Wojewody Pomorskiego z dnia 30. kwietnia 1929 r. l. dz. III. C. 1518/29 dotyczącego zatwierdzenia budżetu na rok 1929/30;
- 9) Powzięcie uchwały w przedmiocie dekretu Pana Wojewody Pomorskiego z dnia 22 maja 1929 r. l. dz. III. A. 1887/29 w sprawie poborów urzędników powiatowych.
- 10) Udzielenie Komitetowi Budowy Domu Ludowego subwencji 20.000 zł.
- 11) Powzięcie uchwały w przedmiocie budżetu dodatkowego na rok 1929/30;
- 12) Wolne wnioski.

Toruń, dnia 1 lipca 1929 r.

Starosta Powiatowy Dr. Bogocz.

Rokowania w Kopenhadze

w sprawie podziału ubezpieczeń społecznych pomiędzy Polskę a Niemcy

Kopenhaga, 4. 7. Wczoraj zebrała się w Kopenhadze komisja międzynarodowa, ustanowiona na podstawie traktatu wersalskiego, która ma rozstrzygnąć sprawę podziału funduszy ubezpieczeń społecznych między Polskę a Niemcy. Chodzi tu o fundusze z ubezpieczeń na terenie Śląska. Do porozumienia w tej sprawie bezpo-

średnie rokowania polsko-niemieckie nie doprowadziły.

Komisja składa się z trzech ekspertów wyznaczonych przez Międzynarodowe Biuro Pracy w Genewie oraz z jednego przedstawiciela ze strony polskiej i jednego ze strony niemieckiej.

Cynizm i bezczelność szaulisów przekracza wszelką miarę.

Wilno, 4. 7. Z pogranicza litewskiego donoszą, że w Szyrwintach po stronie litewskiej 29 ub. miesiąca w czasie odpustu św. Piotra i Pawła po skończonym nabeżeństwie, grupa szaulisów rozpoczęła zbiórki ofiar na walkę z polsko-

ścią i zwróciła się prowokacyjnie o datki do grupy ludności polskiej. Gdy Polacy odmówili, szaulisi uzbrojeni rzucili się na nich i dotkliwie wszystkich poturbowali. 10 osób jest rannych. Policja przybyła już po zajściu(!).

Katastrofa kolejowa pod Krakowem.

40 osób rannych.

Kraków, 4. 7. Wczoraj o godz. 9-tej wieczorem wydarzyła się katastrofa kolejowa na stacji Kraków — Łaszów. Mianowicie manewrująca lokomotywa spadła z nasypu na wagon motorowy kursujący między Krakowem a Wieliczką. W wa-

gonie znajdowało się 60 osób, z których 40 zostało poranionych. Pogotowie ratunkowe przewiozło cięższych rannych do Krakowa 3-ma karetkami. Tor został częściowo zniszczony, pociągi w stronę Lwowa i Zakopanego doznały znacznego opóźnienia.

Tajne narady nad mandatami kolonialnymi Ligi Narodów.

Genewa, 4. 7. Stały wydział mandatowy przy Lidze Narodów zebrał się dzisiaj celem przeprowadzenia 15 rokowania.

Pod przewodnictwem długoletniego prezesa markiza Theodoli (Włochy) oraz holenderskiego wiceprezesa van Roya wydział uchwalił przyjęcie na porządek dzienny wniosku rządu niemieckiego, reprezentowanego przez tajnego radcę Kastla, który obejmuje zbadanie szeregu sprawozdań rocznych z obszarów mandatowych Togo, Południowo-Zachodniej Afryki, Tanganiki, Kamerunu, Syrii i Palestyny.

Wydział podczas swego posiedzenia wstępnego rozstrzygnie pozatem kwestję, czy będzie nadal zastosowana dotychczasowa metoda obrad tajnych, czy też ma być dopuszczona prasa w szerszym zakresie, aniżeli dotychczas.

Wobec francuskich członków wydziału, prezydent wypowiedział się za zachowaniem dawniejszej metody, tak, że obecne narady wydziału odbędą się znowu wyłącznie poza zamkniętymi drzwiami.

Spór o Cziczeryna.

Warszawa, 4. 7. Sowiety rozpoczęły nieoficjalnie porozumiewać się z rządem angielskim co do kandydatury Cziczeryna na stanowisko posła sowieckiego w Londynie. Rząd podobno nie stawia żadnych zastrzeżeń co do osoby Cziczeryna, lecz w sprawie tej podobno stawia przeszkody Litwinow, który ma swojego kandydata, wibitnego dygnitarza sowieckiego, którego nazwisko narazie jest ukryte.

Rezultaty walki o konkordat w Prusach

Berlin, 4. 7. Rokowania między frakcją sejmiku pruskiego zakończyły się dziś zawarciem kompromisu w sprawie konkordatu. Na dzisiejszym posiedzeniu komisji głównej frakcja demokratyczna zgłosiła projekt o zapewnienie kościołowi ewangelickiemu równego traktowania z Kościołem katolickim. Rząd pruski zobowiązał się nawiązać w najkrótszym czasie z generalnym synodem kościoła ewangelickiego rokowania, celem zawarcia umowy równającej się konkordatowi, która zabezpieczy ma interesy kościoła ewangelickiego w Prusach. W ten sposób opozycja niemieckiej partji ludowej, przeciw konkordatowi ze Stolicą Apostolską, została złamana.

Wielka radość w Meksyku.

Londyn, 4. 7. Donoszą z Mexico City, że w dniu 30 ubm. odbyły się w kościołach całego kraju pierwsze uroczyste nabożeństwa po niemal trzyletniej przerwie. Wśród ludności panuje wielka radość, kościoły są przepelnione. Przy cudownym obrazie Matki Boskiej Guadelupa natłok wierzących był tak wielki, że 50 osób zostało niemal uduszonych.

Ks. Prymas wyjechał do Pragi.

Wiedeń, 3. 7. Kardynał Prymas ks. Hlond wyjechał dziś o godz. 8 rano do Pragi, żegnany na dworcu przez posła Badera. Ks. Prymas Hlond będzie w Pradze gościem ks. arcybiskupa praskiego.

Z kraju.

Posiedzenie gabinetu.

Posiedzenie rady ministrów, poświęcone przeważnie wszystkim sprawom gospodarczym, odbyło się w czwartek.

Powrót Dewey'a.

Doradca finansowy rządu polskiego Dewey, postanowił przyspieszyć swój powrót z Rosji sowieckiej; powraca stamtąd około 8 bm. Obecnie zwiedza Ukrainę.

Parlamentarzyści brazylijscy odwiedzają Polskę.

W przyszłym miesiącu przyjeżdża do Warszawy wycieczka parlamentarzystów z Brazylii, która przybywa do Europy na kongres Unji Międzyparlamentarnej. Parlamentarzyści brazylijscy odwiedzą naszą stolicę, oraz wystawę poznańską.

Powstanie Rada Rolnicza?

Z Warszawy donoszą: W sferach rolniczych jest wysuwany projekt, aby przy min. rolnictwa została utworzona Rada Rolnicza, której zadaniem byłoby opracowanie zasad państwowej polityki rolnej, a w szczególności polityki zbożowej.

Promocje na doktorów św. teologii.

W dniu 2-im bm. odbyła się w Uniwersytecie Warszawskim uroczysta promocja pięciu księży — słuchaczy Wydziału teologicznego na doktorów św. teologii i prawa kanonicznego. Doktoraty m. n. otrzymali: regens seminarjum poznańskiego ks. Kazimierz Rolewski i ks. Ugniewski Stefan, kapłan W. P. w Warszawie.

Odnaczenie znakomitego akwarelisty.

Wojewoda krakowski w towarzystwie rektora Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie odwiedził artystę malarza Juljana Fałata w Bystrej na Śląsku i wręczył mu order „Polonia Restituta“ z gwiazdą, którym Fałat odznaczony został w grudniu ub. roku. Równocześnie prawie Akademia Sztuk Pięknych w Krakowie uchwałą ogólnego zebrania profesorów z dn. 20 czerwca 1929 r. nadała Fałatowi tytuł i prawa profesora honorowego tej uczelni.

Zawieszenie inspektora szkolnego w Krakowie.

W dniu wczorajszym w sali Sokoła krakowskiego odbywała się okręgowa konferencja nauczycielstwa szkół powszechnych.

W konferencji tej brało udział około 600 nauczycieli. Przewodniczący konferencji był z urzędu inspektor dr. Janik. Otóż zagajając konferencję p. Janik w ostrych słowach zaatakował Kuratorium krakowskie oraz obecnego na sali kuratora dra Kupczyńskiego w związku z organizacją uroczystości bamowskich. W następstwie przemówienia dra Janika kurator dr. Kupczyński opuścił salę obrad. Niedługo potem drowi Janikowi doręczono dokument, mocą którego zawieszono go w czynnościach, a konferencja została zamknięta.

Konferencja Prasowa Pomorskiej Izby Rzemieślniczej.

III

Co do punktu trzeciego — programu lekcji w szkołach dokształcających, życzenia rzemiosła idą w następującym kierunku:

a) usunąć z programu szkolnego lekcje gimnastyki, ponieważ cel, jaki mają te lekcje, osiągnąć jest przez akcję organizacji, zajmujących się wychowaniem fizycznym młodzieży, do których uczniowie chętnie należą, a których działalność mistrzowie chętnie popierają;

b) powiększyć liczbę godzin nauki fachowej i rysunków zawodowych ze względu na to, że obecnie nie zachodzi potrzeba nauki elementarnej w szkołach dokształcających, co musiało być swego czasu uwzględnione dla uczniów, którzy do polskich szkół wogóle nie uczęszczali, — czas poświęcony temu można wyzyskać w sposób korzystniejszy dla uczniów, to jest na naukę fachową i rysunków zawodowych;

c) lekcje w szkole dokształcającej rozłożyć w ten sposób, by w pierwszym roku nauki uczeń uczęszczał do szkoły na dwie lekcje tygodniowo więcej ponad ilość normalną, w drugim roku ilość normalną, w trzecim zaś dwie mniej od ilości normalnej i to dlatego, że uczeń w pierwszym roku nauki, wykonując w warsztacie tylko prace podrzędne, mniej traci na opuszczaniu go, gdy natomiast w trzecim roku terminu każda godzina nieobecności w warsztacie jest dla niego stratą;

d) jako siły nauczycielskie, w charakterze instruktorów w szkołach dokształcających, przyciągnąć rzemieślników-fachowców, ponieważ w związku z powiększoną liczbą lekcji fachowych, udzielanie ich przez wykwalifikowanych zawodowców byłoby z większą korzyścią dla uczniów;

e) uczniów rzemieślniczych nie łączyć w jednych klasach z uczniami kupieckimi, przemysłowymi i innymi, a to ze względu właśnie na konieczność fachowego kształcenia młodzieży rzemieślniczej.

Samobójstwo oficera.

Wczoraj około godz. 7-ej wieczorem służba hotelu „Polonia“ usłyszała kilka po sobie szybko następujących strzałów w pokoju nr. 247.

Momentalnie otworzono drzwi. Oczom przybyłych przedstawił się straszny widok.

Oto na ziemi leżał młody człowiek w mundurze oficera, z czoła sączyła się krew, obok zaś leżał rewolwer.

Natychmiast zawiadomiono Pogotowie, które przewiozło samobójcę w stanie beznadziejnym do szpitala Ujazdowskiego.

Przybyłe na miejsce samobójstwa władze wojskowe stwierdziły, że denatem jest ppor. Zygmunt Paweł Blomka, który przybył wczoraj do Warszawy z 21 baonu Korp. Ochr. Pogr.

Co było powodem samobójstwa dotychczas nie ustalono.

Wszystkie powyżej wyszczególnione życzenia rzemiosła, dotyczące szkoły dokształcającej Izba przedkłada u odnośnych władz w formie pism i memoriałów, a ponieważ dotychczas nie zostały rozstrzygnięte, staraniem naszym nadal będzie dążyć do ich ostatecznego uregulowania.

Kursy dokształcające zawodowe.

Rozbudowa warsztatów rzemieślniczych nie odpowiada w zupełności precyzującemu się z dnia na dzień postępowi w udoskonaleniach technicznych ze względu na brak kapitałów na inwestycje oraz na nieświadomość wielu rzemieślników o najnowszych zdobyciach technicznych.

Z tego powodu wielu uczniów i czeladników nie ma możliwości zapoznać się w czasie terminu czy praktyki z najnowszymi urządzeniami technicznymi, z częściowym zmechanizowaniem warsztatów i wynikającym z tego innym rodzajem pracy w danym zawodzie.

Z uwagi na to, jak również ze względu na konieczność podniesienia kulturalnego poziomu rzemiosła, Izba Rzemieślnicza od dłuższego czasu czyni starania o zezwolenia na urządzenie kursów fachowych i o konieczne na ten cel fundusze.

Projektowane są narazie kursy dla czeladników i uczniów w trzecim roku nauki, w zawodach stolarskim i ślusarskim. — Według zestawionego preliminarza budżetowego, koszt urządzenia np. kursu stolarskiego przedstawia się w kwocie 16 800 zł. Ponieważ z opłat kandydatów kursów może wpłynąć zaledwie 350 do 500 złotych, Izba stara się o uzyskanie odpowiedniej subwencji na urządzenie tych kursów.

Poczynione są już wstępne pertraktacje o wdzierżawienie odpowiedniego warsztatu, zaopatrzonego w najnowsze urządzenia warsztatowe i maszynowe, który ma służyć dla praktycznego zapoznania kursistów z najnowszymi zdobyciami technicznymi wzgl. dla uzupełnienia zakresu ich wiadomości pod tym względem. W programie kursów ujęta jest nauka książkowości, kalkulacji, towaroznawstwa, wykłady o najnowszych urządzeniach warsztatów, wydajności maszyn itp. — Realizacja tych kursów nastąpi już w najbliższym czasie.

Poza powyższymi kursami Izba starać się będzie urządzać tak zwane lotne kursy dla uczniów w tych miejscowościach, gdzie niema szkół dokształcających, a to w tym celu, ażeby umożliwić uczniom złożenie egzaminu czeladniczego, którego nie będą mogli złożyć bez posiadania odpowiedniego świadectwa zastępującego w myśl rozporządzenia Ministerstwa Przemysłu i Handlu z dnia 30. kwietnia 1929 o zmianie art. 155 rozporządzenia o prawie przemysłowem, — świadectwo ukończenia szkoły dokształcającej wzgl. równoznaczne z nim.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Juljusz de Gastyne.

Śmiertelny pocałunek

(Przekład z francuskiego).

(Ciąg dalszy).

(36)

— A służący?
— Mogę go wyprawić na koniec ogrodu.
— Bardzo dobrze.
Miljoner przywołał służącego.
— Idź no pomóż Piotrowi, aby prędzej skończył z przesadzeniem kwiatów.
— Dobrze, proszę pana.
Wreszcie przyjaciele pozostali sami.
— Wybacz mi, panie Richard — począł notarjusz, że będę nieco niedyskretnym, ale zmusza mnie do tego ważna sprawa.
— To chyba pierwszy raz w życiu będziesz niedyskretnym, kochany notarjusz — odparł uśmiechnięty miljoner.
— Pierwszy raz w życiu muszę nim być i rzeczywiście wyjątkowo ważna sprawa zmusza mnie do odstąpienia od mych zasad.
Starzec podniósł głowę, zaniepokojony takim

początkiem. Znając dobrze pana Ponsterle, wiedział dobrze, że niezwykła notarjusza powaga zapowiada w istocie rzecz poważną.

— Zatem proszę o odpowiedź na jedno pytanie. Powtarzam, że od pańskiej odpowiedzi zależy... nie śmiem tu powiedzieć, życie i śmierć, ale spokój i szczęście rodziny twojej, kochany panie Richard, a może i twój!

— Mów pan!

— Czy nie miał pan we Włoszech, gdzie spędził pan dwa lata, jeżeli się nie mylę...

— Półtrzecia roku we Florencji...

— ...czy nie miał pan tam córki?... Córki, która dzisiaj miałaby około czterdziestu lat, byłaby brunetką?

— skąd pan wiesz o tem? Kto ci mógł to powiedzieć?... Więc tu... córka moja... istnieje? Starzec przesunął ręką po czole.

— Czterdzieści trzy lata temu... — mruknął.

— Na rok przed ożenieniem się...

— Więc ona jest starsza od pani de Sepones?

— Widziałeś ją pan?

— Pytam, czy jest starsza?

— Ma się rozumieć. Miałaby już czterdzieści trzy lata, gdy Herminja skończyła zaledwie czterdzieści. To dziecko... Tak, to prawda!... Gdy wyjeżdżałem z Florencji, Paola znajdowała się w stanie odmiennym... Być może, że skrzywdziłem ją. Ale ja się jej bałem!

— Bałeś się pan kobiety?

— Tak, bałem się... Nigdy niczego tak się nie bałem, jak tej kobiety! Była to Neapolitanka, zamieszkała w Florencji, podobno wdowa... Żyliśmy ze sobą niecały rok, ale co to było za pożycie! Piekło!... Nigdy nie widziałem kobiety równie dziwacznej, okrutnej, dzikiej! Istna czarownica! Z początku ujęła mnie swym wdziękiem, później dopiero pokazała się, jaką była w rzeczywistości. Takiego charakteru ani ja nie potrafię opisać, ani pan nie jesteś w stanie sobie wyobrazić! Podobno w Neapolu zamordowała rywalkę i dla tego musiała uciekać.

— Tu dziadek Richard odsunął koszulę i pokazał szramę na piersi.

— Widzisz pan ten znak? To od uderzenia sztyletem... Poszło o to właśnie dziecko... Powiedziałem jej, że nie mogę go uznać, że mam wątpliwości, a ona pchnęła mnie sztyletem... Więc to dziecko istnieje. Dobrze mówi przysłówie, że złego licha nie weźmie!

Było to dość niezwykle przyjęcie wiadomości o przybyciu z Włoch córki.

— Gdzie ona jest? W Wersalu?

— W Paryżu.

— A jej matka?

— Zapewne nie żyje. Ale ona ma córkę, która jest... pańską wnuczką.

(Ciąg dalszy nastąpi).

KINO KONKORDJA

CHELMŻA, ul. Kolejowa 24.

Dziś! W piątek, 5-go bm.

Najpotężniejsze arcydzieło!

Nadprogram!!!

Potężny 10-cio aktowy dramat salonowo - kryminalny p. t.:

BIAŁY PAJĄK

czyli **Idealny złodziej — Kobieta**W głównych rolach **Marja Paudler i Walter Rilla.**

Początek seansów: o godz. 7,45 i 9,45

Z Pomorza.

Nawra, pow. toruński. (Wspomnienie pośmiertne.) We wtorek, dnia 25-go czerwca złożono na cmentarzu w pobliskiej Nawrze na spoczynek wieczny zwłoki śp. Balbiny z Sadowskich Dobskiej, żony długoletniego ogrodnika majętności nawrzyńskiej p. Antoniego Dobskiego.

Jako prawdziwa i o gorącym sercu Polka wpajała swym dzieciom już od samego zarania ich życia miłość Boga i Ojczyzny i miała jeszcze szczęście oglądanie obfitego owocu jaki jej dobry i staranny posiew wydawał.

Od kilku lat była cierpiącą, lecz jak na cierpienia innych była czułą, tak dla siebie surową i lekceważącą swój groźny stan i dopiero na przynaglenie ze strony swych przeznaczonych chlebobawców państwa Szczanieckich udała się pod opiekę lekarską niestety już za późno. Po kilkudniowej chorobie opuściła na zawsze męża swego po 40-letnim najszcześniejszym z nim pożyciu i grono najmiłszych i wdzięcznych dzieci, a świętą jej duszę zabrał Pan Bóg do siebie, aby jej pełną zasług pielgrzymkę ziemską szczęśliwością niebios nagrodzić.

Zwłoki jej spoczęły na cmentarzu nawrzyńskim a zimną jej mogiłę okrytą kwieciami i wieńcami otaczają bezustannie starsi i młodzi, składając daninę swej wdzięczności w modlitwie o spokój jej wielkiej i miłosiernej duszy.

R. i p.

Grudziądz. (Tragiczny wypadek) Przedwczoraj wydarzył się na szosie wiodącej z Grudziądza do Owczarek tragiczny wypadek, którego ofiarą padło życie ludzkie.

Pod nadjeżdżający z Grudziądza samochód wpadła tuż za Tarpnem jakaś kobieta tak nieszczęśliwie, iż zmarła w kilka chwil po wypadku.

Jak ustalono, szofer nie ponosi żadnej winy, gdyż uczynił wszystko co do niego należało, by wypadku uniknąć.

Osiek, pow. starogardzki. (Pożar). W poniedziałek, dnia 1. bm. o godz. 6-tej rano wybuchł pożar w domu p. Bojanowskiego. Dach, kryty słomą, spłonął momentalnie. Dolna część domu po większej części ocalała. Na miejscu wypadku w jednej chwili zebrało się dużo ciekawych. Miejscowa straż pożarna zdołała pożar ograniczyć tak, że nawet o metr oddalona od płonącego domu stodoła nie stała się pastwą płomieni. Przyczyną pożaru było prawdopodobnie podpalenie. Zdołano wyratować niemal wszystkie sprzęty oraz towary ze składu kolonialnego. Dom był stary. Szkody pokrywa ubezpieczenie. Przy pracach ratunkowych na szczególne uznanie zasłużył sobie zagrodnik Noga z Osieka. Ciekawą jest okoliczność, że pożar już kilkakrotnie groził spalonemu domowi.

Kruszwica. (Straszną katastrofą autobusową) W sobotę (święto Piotra i Pawła) wydarzyła się w godzinach popołudniowych na linii Inowrocław — Kruszwica straszną katastrofą autobusową, którą spowodował pijany szofer Piotr Dolata, lat 25 z Radziejowa.

Tuż przed Kruszwicą wjechał autobus w szalonym pedzie na przydrożne drzewo, wyrwał się i wpadł do rowu, powodując ciężkie obrażenia jadących w autobusie pasażerów. I tak najniebezpieczniej poranieni zostali 11-letni Kaz. Mulczak z Szymborza, Stanisława Pawłowska, Kazimiera Nie-spodzianańska i Bolesława Saja z Inowrocławia, Ignacy Prusak z Kruszwicy oraz Helena Maciejewska z Kopnia.

Rannych odwieziono karetką sanitarną do lecznicy miejskiej w Kruszwicy.

Przybyła na miejsce wypadku policja wszczęła energiczne śledztwo. Pijanice, który z katastrofy wyszedł bez szwanku, aresztowano.

KRONIKA

Chelmża, dnia 5 lipca 1929 roku.

Kalendarzyk.

Piątek: Antoniego, Berty

Sobota: Lucji, Dominika m.

NOCNY DYŻUR LEKARSKI.

Dyżur niedzielny i tygodniowy dla członków Pow. Kasy Chorych pełni w tym tygodniu p. dr. Napiórkowski.

DYŻUR NOCNY APTEK.

Dyżur nocny pełni „Apteka Nowa” p. Maliszewskiego.

— **Prosimy wszystkich Czytelników** o podawanie nam wszystkich większych zdarzeń, zaszłych w okolicy z ostatnich dwóch dni.

Zdarza się, że niektórzy Czytelnicy donoszą nam o wypadkach, które miały miejsce dwa czasami i trzy tygodnie temu. Takich wiadomości jako przestarzałych umieszczać nie możemy.

— **Dowody osobiste a obywatelstwo polskie.** (Ważne dla wyjeżdżających do Gdańska). Wprowadzony został obecnie jednolity typ dowodów osobistych dla całego państwa. 3-cia strona dowodu przeznaczona jest na zaświadczenie obywatelstwa polskiego. Pragnący wyjechać do Gdańska lub przez Gdańsk do Gdyni, Helu itp., winni obowiązkowo mieć poświadczenie obywatelstwa polskiego, gdyż inaczej narażają się na nieprzyjemność nie wpuszczenia na terytorjum Gdańska.

— **Wielka ilość zgłoszeń do regat bydgoskich.** W poniedziałek 1 lipca r. b. upłynął termin zapisów do regat w Bydgoszczy, które odbędą się w niedzielę 7 lipca r. b. o godz. 2 popoł. na wspaniałym powiększonym torze regatowym w Brdyjściu. — Do 20 biegów zgłosiło się 18 towarzystw wioślarskich, z Warszawy, Krakowa, Poznania, Bydgoszczy, Torunia, Grudziądza, Włocławka, Płocka, Świecia, i Chelmży. Do biegu pań staną uroczę warszawianki i wioślarki bydgoskie. Wszystkie biegi zapowiadają się bardzo interesująco. — Najciekawsze będą naturalnie biegi eliminacyjne do mistrzostw wioślarskich Europy w Bydgoszczy. — Należy się zatem spodziewać, że w niedzielę w Brdyjściu nie zabraknie żadnego sympatyka wioślarstwa.

— **Bójka na ulicy.** Wczoraj w godzinach wieczornych, jak nam donoszą, powstała między dziewczętami pracownicami bójka z „gracami”, która na szczęście odbyła się bez większych konsekwencji.

— **Kronika policyjna.** Tutejsze władze policyjne spisały dnia 2 b. m. 3 protokoły karne za przekroczenie przepisów administracyjno-policyjnych.

— **Z targu.** Na dzisiejszym targu płacono za: masło 2,60 zł., jajka 2,50 zł., kartofle 3,50 zł., ser 60 gr., twarog 30 gr., wiśnie 1,30—1,60 zł., jagody 1—1,50 zł., truskawki 1,50 zł., groch strączkowy 60 gr., kartofle świeże 40 gr., ryby 0,60—1,20 zł., liny 1,60 zł., węgorez 3 zł. Ruch dość ożywiony.

Gielda zbożowa

POZNAŃ dnia 4. 7. 1929 roku

płacono za 100 kg. w zł.

Zyto nowe	26,25—27,25
Pszonica nowa	46,00—45,00
Jęczmień przemysłowy	27,50—28,50
Jęczmień browarowy	00,00—00,00
Owies	26,00—27,00
Mąka żytnia 70 proc.	40,25—00,00
Mąka pszen. 65 proc.	68,00—70,00
Otręby żytnie	19,00—20,00
Otręby pszenne	20,25—21,25

REPERTUAR KIN.

— **Kino „Polonja“** wyświetla dziś w piątek dwa potężne programy, I-szy to komedia, w której można się uśmieć do rozpuku p. t. „Nieboszczyk na urlopie“ ilustrująca wielką pomyłkę lekarzy którzy miasto chorego mają zamiar operować zdrowego...

Drugi program to potężny dramat cyrkowy p. t. „Szermierze z Raveeny“. Jest to dramat, ale można się śmiać, chociaż nie zawsze. Dni ciepłe pogodne humor odpowiedni, tylko trzeba jedno z drugim pogodzić. Humor powiększy się gdy pojedziemy na dzisiejszy program do „Polonji“

Ciepło nie będzie nam dokuczać, gdy pojedziemy do chłodnej sali „Polonji“.

Pamiętajmy więc, że dziś w piątek spotkamy się w kinie „Polonja“.

— **Kino „Konkordja“** wyświetla dziś, w piątek potężny dramat erotyczny w 10-ciu wielkich aktach p. t. „Biały pajak“. Fabuła tego obrazu jest poprostu cudowna. Przed oczyma widzów przesuwają się wspaniałe osoby, a szczególnie główne rola i to „Biały pajak“ Marja Paudler i jej przyszły mąż Walter Rilla.

Złodziej kobieta popełnia idealne kradzieże, aby spełnić dobry uczynek, aby być pomocną swym bliźnim, którzy znajdują się w ciężkim położeniu, aby wybawić ich z biedy. Szczytny to cel, lecz droga do niego prowadząca jest wstrętną, nielegalną. Jak wiadomo, wszystkimi sprawami nielegalnymi interesuje się... policja, która i w tym wypadku całą sprawą się zajmuje, lecz oż może na to poradzić, gdy złodzieja schwycić nie może? Otóż sam złodziej ogłasza konkurs na poszukiwanie własnej osoby i pomaga sam także. Podczas rozmaitych przygód złodziej w przebraniu kobiety zapoznaje się z lordem, z którym układa plan małżeński. Cóż teraz robi policja? Szuka złooczyńcy, lecz... co z nim zrobi, tego powiedzieć nie można, trzeba to zobaczyć na ekranie. Ten punkt jest najpiękniejszy z całego obrazu, więc pamiętajmy, że dziś spotkamy się w „Konkordji“.

Ruch towarzystw.

Bacność Bracla Strzelcy! Przypadające miesięczne zebranie w przyszły poniedziałek ze względu na nadzwyczajne walne zebranie się nie odbędzie. Zarząd.

Tow. Powstańców i Wojaków! Zebranie miesięczne odbędzie się w sobotę, dnia 6 bm. o godz. 7-mej wiecz. w sali „Willi Nowej“. Z powodu aktualnych spraw przybycie wszystkich członków konieczne. Zebranie zarządu o godz. 6½ wieczorem. Zarząd.

Kat. Stow. Młodz. Polskiej. Zebranie zarządu odbędzie się w piątek (5 bm.) o godz. 8-mej wieczorem w „Ognisku“. Sekretarz.

Bacność Marynarze Rez. z Chelmży i okolicy! Zebranie miesięczne odbędzie się w niedzielę 7. VII. 29. o godz. 13-tej (1 po poł.) w malej sali „Willa Nowa“. O liczne przybycie członków jak i niestowarzyszonych uprasza Zarząd.

Bank Polski płacił dnia 4 lipca za:

dolary amerykańskie	8,86--8,85
funtów szterlingów	43,07
franki szwajcarskie	170,83
franki francuskie	34,75
marki niemieckie	211,58
guldeny gdańskie	172,31
szylingi austriackie	124,87

KINO POLONJA

Rynek Bednarski

W piątek, dnia 5-go

TYLKO DZIŚ!

DWA PROGRAMY!

TYLKO DZIŚ!

Nieboszczyk na urlopie | Szermierzy z Ravenny

arcywesoła komedia

potężny dramat cyrkowy

Początek seansów o godz. 7,45 i 9,45.

Ogłoszenie.

Na mojej nieruchomości objętej księgą gruntową Pustki k. 27 i k. 49 mam drogę ściśle prywatną na mapach nigdzie nie uwidocznioną, prowadzącą jedynie przez moje pola i kończącą się na południe przy drodze publicznej.

Ponieważ droga ta służy wyłącznie dla moich własnych celów gospodarczych i nikomu prawa używania tej drogi nie udzieliłem, przeto zakazuję niniejszem wszystkim bez wyjątku, używania tej drogi, a nie stosujących się do tego zakazu, będę pociągał [do odpowiedzialności sądowej.

Pustki, dnia 5 czerwca 1929 r.

— Ignacy Gołyński

właśc. nieruchomości.

Unieważnienie.

Wystawionych 5 weksli po 50 zł. podpisanych przez mnie dla firmy **Artur Gaede Poznań**, fabryka wyrobów cukrowych, niniejszem unieważniam i ostrzegam przed przyjęciem takowych, ponieważ weksle te otrzymał i prawdopodobnie już je zdyskontował p. **Stefan Mielicki z Torunia** dla własnej korzyści. Sprawę skierowałem na drogę sądową.

Chełmża, dnia 3. lipca 1929 r.

Jan Muszytowski

Chełmża, ul. Sienkiewicza 33,

Hurt **Łóżka metalowe** **Detail**

sprzęty domowe i kuchenne
poleca w wielkim wyborze po bardzo niskich cenach

F-ma JAN PAPRZYCKI
Bydgoszcz.
Zbożowy Rynek 3
róg Bernardyńskiej.

Hurt

Towary kolonialne! Cukierki!

Każde Towarzystwo!
zabezpieczy sobie powodzenie
i zysk na zabawach letowych
jeśli kupi na fanty, koła szczęścia i t. p.

wina owoc. i gronowe
oraz **wódki i likiery**

Juljan Robaczewski

Właśc.: firma I. A. Laube
CHELMŻA RYNEK 14. TEL. 127.

Delikatesy! Czekolady!

Nadeszły, świeże — tłuste

Węgorze**Wiktor Olszewski**

Skład kolonialny. Toruńska 36

PISTOLET

Straszak Nr. 6 niemieckiej roboty, naboje metalowe, kal. 6 mm. Huk ogromny, obrona od złodzieji, mieszkań letnisk, furmanek, rowarów, samochodów etc. Wysyłamy bez pozwolenia. Cena z przesyłką 12 zł. Setka naboji 5 zł. futerał 2,50 zł. oliwa 1 złoty.

Otrzymało na wakacje i letnie wywезasy duży wybór karabinków wiatrowych i floberów, jak również nadeszły pistolety Lolta, Savage'a, Webley'a, Smitha, Wessona, Browninga i inne.

Wyciąć i zachować
Składnica broni, amunicji i przyb. sport.
T. FALKOWSKI
WARSZAWA, ulica Emilji Plater nr. 20/801.

Nauki

księgowości, korespondencji i stenografji udziela

G. Vorreaurewizor ksiąg
Bydgoszcz
ul. Jagiellońska 14.**Dziewczyzna**

przychodnia, niezciwa, czysta do wszelkich prac domowych od zaraz potrzebna.

Zgł. **Skład Skór**
Toruńska 14.**Wózek**dziecięcy do wyjazdu kupię choć zaraz.
Zgł. do „Przeglądu Pomorskiego“.**Kurkowe Bractwo Strzeleckie w Chełmży****Nadzwyczajne Walne Zebranie**

odbędzie się dnia 15-go lipca br. o godz. 8-ej w Hotelu Pomorskim, o czym się Braci niniejszem zawiadamia.

Zarząd zbiera się o godz. 7-mej

Porządek obrad:

1. Zagajenie
2. Uzupełnienie składu zarządu
3. Ubezpieczenie Bractwa od nieszczęśliwych wypadków
4. Zarejestrowanie Bractwa do rejestru Stowarzyszeń i wybór pełnomocników
5. Ustalenie budżetu na rok 1929
6. Sprawozdanie z strzelania z 3-go maja i królewskiego
7. Wolne wnioski
8. Zamknięcie

Chełmża, dnia 4. VII. 1929.

Za Zarząd Kurzętkowski,
prezesWiśniewski,
sekretarz**Godła państwa**ustawą zatwierdzone
w cenie 15.— zł. sztuka
dla szkół i władzpoleca
Księgarnia Druk. Przem.
Franciszek Miemczyk
Tel. 72. Chełmża, Rynek bednarski.
Wzór oglądać można w oknie wystawowym.**Kupuj tylko wyroby krajowe!****GDZIE można tanio otrzymać DRUKI?**

Łatwo i wiele pieniędzy oszczędzisz

Otrzymasz na każdy czas!

szybko i tanio!!!

Druki rozmaitego koloru!

Plakaty!

Uwiedomienia ślubne, zaproszenia, wizytówki,

Urzędowe i prywatne!

jako i wszelkiego rodzaju formularze, listy, koperty
dla przemysłu i kupiectwa.**Gdzie?****W „DRUKARNI PRZEMYSŁOWEJ”****Fr. Miemczyka w Chełmży, Rynek Bedn. róg Hallera**